

SAMOBORSKI LIST

God. XXIV.

U Samoboru, 15. studenoga 1927.

Br 22.

„Samoborski List“ izlazi svakog 1. i 15. u mjesecu — PRETPLATA na cijelu godinu iznosi 20 D. — Mostovstvo 40 D

Uprava i uredništvo nalazi se
TRG KRALJA TOMISLAVA
(tiskara S. Šek.)

OGLASE prima uprava prema cjeniku. Za oglase, koji se više puta uvrćuju, daje se znatan popust. Rukopisi se ne vraćaju.

Novo kolo samoborske Pripomoćne zadruge.

Glavna skupština ove pripomoćne zadruge za VI. kolo, koje je ovom skupštinom završilo, održana je dne 19. lipnja 1921. a za osnivanje novog kola sazivane su uzastopce tri skupštine, ali je bio odziv našeg građanstva tako minimalan, da je na glavnoj skupštini dne 5. ožujka 1922. jednoglasno zaključeno da se otvorenje novog kola odgod na godinu dana. Podjedno je zaključeno, da tadanji odbor ostaje na svome mjestu, te da do buduće glavne skupštine — t. j. kada će se ustanoviti potreba ponovnog djelovanja ove pomoćnice — izradi predlog glede promjene pravila u pogledu uložne jedinice, — od kruna na dinare — pošto je tadanja jedinica poslala nesavremena.

Prepis ovog zapisnika imade se priposlati kr. financ. ravnateljstvu radi otpisa poreza, dok ova Pomoćnica ne nastavi svojim djelovanjem.

Uslijed tadanjih povoljnijih novčanih prilika nije naše građanstvo marilo za ovu svoju udrugu nikako ili slabo. Tokom godina te su se prilike znatno promijenile. Novaca je pomanjkalo, a u slučaju nužne potrebe bio je dosta skup. Što nije uspjelo bivšem odboru Pomoćnice, naima da građanstvo i nadalje zainteresuje za ovu njegovu instituciju. Štednje i pripomoći, to je priznalo današnje teško financijsko doba. Pa je Savez hrv. obrtnika poveo akciju da se ova Pripomoćna zadruga opet

oživotvori u prvom redu u interesu baš maloobrtnika i posjednika, te i ostalog građanstva.

Bez štednje nema blagostanja narodnjega, a nema ni zadovoljstva kod pojedinaca. Ima ljudi koji nevole da rade, ali troše više nego li im dosižu sredstva. Kod takovih nema govora o štednji. No ima i takovih koji rade marljivo, ali nekako zaziru od štednje. Što zarade to i potroše. Dok mogu ovaki raditi, dobro je, no neka dodje bolest smrt ili koja druga nevolja; neka najedared posao zapne, onda će ovi doći do uvidjavnosti, da su promašili i zanemarili jednu svoju dužnost, jer nisu marili za štednju.

Sasma je drugo s onima, koji su si kojiput otkinuli po koji dinar od svojih i slabih dohoda i uložili u Pripomoćnicu, ili štedionicu. To će im biti pomoć u nedaćama, u pridizanju njegovog gospodarstva, kod unapredjenja obrta i slično. Barem ih nevolja već u prvom svom početku ne će zateći nepripravne.

Imajući pred očima korist štednje raduje nas ova pojava, da se princip štednje počeo opet uvažavati kod naših općinara, a ovaka utješljiva pojava jamstvo je, da će ovo shvaćanje malo po malo prevladati i u širokim slojevima, nego li se to u posljednje doba dešavalo.

Rad je blagoslov za svakoga, ali rad bez štednje ne dovodi još pravih, trajnih i vidljivih uspjeha. Tek jedno se s drugim popunjava i donosi sigurne koristi.

Uvaživši sve ove okolnosti potakao je, kako već rekosmo Savez hrv. obrtnika, u kome se nalaze i mnogi odbornici bivše Pripomoćnice, da se osnuje novo kolo Pripomoćne zadruge u Samoboru.

Na sjednici od 9. o. mj. kojoj su prisustvovali gg. Mihelić Branko, Hodić Mato, Strmolić Franjo, Kuhar Franjo ml. Turovec Stjepan, Komučar Jakob, Cerać Milan, Fanjek Nikola, Kirin Ivan, Kalin Albin, i Šek Slavko, zaključeno je da se pozove građanstvo na upis u Pomoćnicu, koji će se obavljati u knjižari Slavka Šeka počevši od 1. prosinca ove godine.

Najmanja učesnica ustanovljena je sa 1 Dinar, a može ulagati prema mogućnosti, koliko tko hoće. Kolo trajati će 5 godina, kako je to uvedeno u svim Pomoćnicama koje sada postoje, time se daje mogućnost veće uštednje i lahko otplaćivanje zajma. Ako se dovoljan broj ulagača pribilježi započela bi Pomoćnica svojim radom počevši od Nove Godine, do kojega bi se vremena uredile sve formalnosti, koje su propisane zakonom.

Komu je dakle stalo do ove institucije, neka se počevši od 1. prosinca ubilježi i navede sa koliko učesnica želi sudjelovati. Prigodom upisa plaćat će se i upisnina, koja će se do tog vremena ustanoviti općinstvu javiti. Tako se radilo i kod prijašnjih kola ove Pripomoćnice.

Vjeboslav Moler, Chicago:

Hrvati u Americi Hrvatske kolonije u Chicagu.

(Nastavak)

Hrvatski naredni i Sokolski dom

Na uglu Racine Ave nalazi se zgrada Hrvatskog Doma. Zgrada sastoji se od jedne omanje dvorane za zabavu u prizemlju i jedne iste takove dvorane u prvom katu za društvene sastanke, dok ostali dio zaprema gostionica. Gostionica ima u zakupu naš zemljak g. Vinko Slamar, koji je starosta Hrvatskog Sokola na zapadnoj strani. Zgrada je vlasništvo udruge, a nabavljena je za 20.000 dolara. Svčano otvorenje bilo je u veljači 1917.

Taj se nalazi sjedište Hrvatskog Sokola na Zapadnoj Strani i Jugoslavenske Sokolske župe, koja broji u svojoj sredini 6 hrvatskih i 2 slovenska sokolska društva.

Veće priredbe održavaju se u Narodnoj dvorani ili českoj Pilsen Sokolskoj dvorani, u koju stane 2 hiljade ljudi.

Tamošnje su prilike takove da se po jedina isključivo nacionalna sokolska društva teško održavaju, ali su u tome složni da svako društvo za sebe zadrži svoj naziv kao »hrvatsko« ili »slovensko« sokolsko društvo, a zajedno sačinjavaju »jugoslavensku župu«.

Velike zasluge za Sokolstvo u Americi imaju među ostalima samoborac Franjo Zornjak, koji je starješina »Hrvatske Sokolske župe Tomislav«, a tajnik »Jugoslavenske župe« u Chicagu. Pisao je mnogo u tamošnje novine o hrvatskom sokolstvu, te je izdao nekoliko godišta »Sokolskog kalendara«, i bio prvim urednikom »Jugoslavenskog Sokolskog Vjesnika«.

Zatim Frank Novosel, rođen u Podgradju (opć. Sv. Martin) koji obnaša čast staroste »Jugoslavenske Sokolske župe«, i Vinko Slamar, rođen u Molvicama, koji obnaša čast staroste »Hrvatskog Sokola«.

Razna ostala društva.

Grana 1. »Hrvatskog Radiša« u Americi osnovana je g. 1922. u Chicagu. Prvi odbor sastojao se od predsjednika Tone Lac-

kovića, tajnika Vinka Rudara, blagajnika Franje Halauša; te nadzornog odbora: Božene Kuhar, Ane Pintar i Antuna Vidiceka.

Čikaška kolonija središtem je mnogim odsjecima Hrvatske Bratske Zajednice, i mnogim samostalnim društvima, od kojih se osobito ističu:

Američko hrvatski demokratski klub; odsjed 7 HBZ. »Hrvatska sloboda«, predsjednik P. A. Biščan; odsjek 15 »Hrvatski sinovi«; odsjek 30 Hrvatska Vila; odsjek 32 »Sloboda«; odsjek 40 »Hrvatska Sloga«; odsjek 97 »Turopoljac« it.d., samostalno društvo za podupiranje crkve i škole »Presveto srce Marijino«, predsjednica Fanika Vuković.

Osim kulturno prosvjetnih i pripomoćnih društava i udruga gaje naši zemljaci u Americi i sport. Tako postoji u Chicagu »Radnički nogometni klub »Jug«, koji je osnovan g. 1921., to je i jedino hrvatsko sportsko udruženje, a nazvalo se »Jug«. Ovaj je klub u kratkom svom vijeku postigao vrlo lijepe uspjehe. Kod natjecanja g. 1925. dobio je prvu nagradu između 25 sportskih društava. A imade i svoje glasovite i tamo dobro poznate hrvace kao što je Marin Plešćina, rodom iz Klisa u Dalmaciji i Stjepan Šabić iz Brnara u Dalmaciji.

(Nastaviti će se).

Domaće vijesti.

Proslava dana smrti biskupa Langa u župskoj crkvi Sv. Marije

I ove je godine — treće nakon smrti — župska crkva sv. Marije u Zagrebu bila pozorištem iskrenog poštovanja svetoga biskupa Langa. Od ranog jutra do kasno u večer bio je biskupov grob posjećivan od mnogobrojnih štovatelja. Odbor za gradnju doma okitio je grob prekrasnim cvijećem. Gospodje se odbornice uz odličnu gospodu cio dan izmjenjivale na grobu u počasnoj strazi od pola sata, uz prošnju, za što skoriju kanonizaciju biskupovu. Na večer je hrvatsko pjevačko društvo »Branimir« otpjevalo na grobu »Očenaš« a mješoviti zbor »Zdravo Marijo«.

Dne 27. ovoga mjeseca bit će u Glazbenom zavodu komemoracija za pokojnoga biskupa.

Druga akcija, koja se odnosi na uspomenu velikoga biskupa jest »Dom biskupa Langa«, za koji pripolaše svoje prinose mnoge odlične zagrebačke obitelji. Kao pokrovitelji, utemeljitelji i darovatelji.

Imenovanje.

G. Mihovil Haberle, pristav pomoćnih ureda kod kr. stola sedmorice u Zagrebu, Odjeljenja A. — imenovan je Ukazom Njegovog Veličanstva kralja od 15. oktobra 1927., ravnateljem pomoćnih ureda kod istoga vrhovnoga sudišta.

Promjene u učiteljstvu.

Slavica Šintić učiteljica u Kotarima, premještena je u Slanje, srez Ludbreg.

Promocija.

G. Vladimir Haberle, kr. sudski prislusnik kod kr. kotarskoga suda u Dugom selu, sin g. Mihovila Haberle, promoviran je pue 31. oktobra o. g. na našem sveučilištu na čast doktora prava.

Školska božićnja svečanost.

Kako predjašnjih godina, tako će i ove godine prirediti školska mladež u Samoboru božićnju svečanost, od koje će biti čisti prihod namijenjen za siromašnu školsku djecu. Kao novost spominjemo, da će pjesmom nastupiti po prvi put: pjevački zbor Segrijske škole. Oni će pjevati zajedno s djecom osnovne škole. Ovaj mješoviti zbor već marljivo vježba pod ravnanjem g. Božidara Antonića, koji ulaže ustvar mnogo truda. Zbor obrtnih naučnika i škol djece izvest će »Rukovet narodnih pjesama iz Gornje Hrvatske« od Zlatka Špoljara. To je karšik od neko 7 pjesama, vrlo lijepih i melodičnih, koji će jamačno oduševiti našu publiku. Osim toga će otpjevati dvije božićne popijevke.

Mi ćemo se uostalom još osvrnuti na ovo školsko posijelo, kad će biti spremljen čitav program. Zasada smo htjeli samo istaći ovu svečanost očekujući od našeg općinstva da će svojim pohodom poduprijeti ovo nastojanje naše škole i naše djece. — Pogotovu će se morati naći na ovome posijetu i svi naši obrtnici, da čuju svoje naučnike, kako i oni goje lijepu pjesmu, koja može samo odgojno djelovati na mlade duše budućih obrtnika.

Svi Sveti.

Već dugo nismo na dan Svi Svetih vidjeli toliko cvijeća i vijenaca na našem groblju kao što je to bilo ove godine. Svi su grobovi vrlo ukusno uređeni, bezbroj svijetlica gorjelo je na grobnim humcima, a čitavo groblje poplavljeno je bilo posjetnicima, koji su došli da pohode grobove svojih milih pokojnika. Gradjanstvo i seljaštvo naše župe bijaše čitavim grobljem ispremešano. Mnogi naši samoborci dodjohu toga dana iz Zagreba i raznih drugih mjesta, gdje obilavaju, donoseći cvijeće i vijence, da iskažu dužni pietet napram svojih pokojnika.

Trgovišno poglavarstvo i ove je godine brižno dalo urediti grobove umrlih vojnika, koji su za svjetskog rata umrli u tadašnjoj vojnoj bolnici u Samoboru, i dalo zapaliti svijetle.

Prema davnom običaju otpuila se naša »Jeka« u 4 sata na groblje da i ona iskaže počast svojim premlim izvršujućim, utemeljiteljnim i ostalim članovima i prijateljima društva, a napose ošnivaču i mnogogodišnjem svom zborovodji pok. Josipu Vanjeku. Jednu tužaljku otpjevala je na grobu Vanjeka, a dvije kod velikoga križa.

Isto je tako bilo mnogo naroda na Dušni dan, kada je pošla gore običajna procesija.

Čitavi dan bujali su skladno i svečano svoju žalobnu pjesmu nova naša zvona u župnoj crkvi, što je na čitavo naše općinstvo proizvelo dubrki i čuvsiveni dojam.

Knjige društva Sv. Jeronima

Zasluzno naše hrvatsko književno društvo Sv. Jeronima koje već 59 godina izdaje poučne i korisne knjige za naš narod izdalo je ljetosnje knjige. Redovita su izdanja — 4 knjige i to: 1) kalendar »Danica«, 2) »Isus Krist« III dio od Dr. R. Vimera, 3) »Gospodin Ralo« pripovijest od P. Grgeca i 4) »Svilarstvo« od I. Sitarića. Ove četiri knjige dobivaju članovi za 20 Din.

Izvanredna su izdanja ova: 1) »Soliju odabra« roman o Sv. Ćirilu od Dr. V. Deželića, ml. 2) Hercegovke, pripovijetke od I. Jakovljevića, 3) »Trgovanje žitom« od Dr. J. Andrića 4) »Gospa lurdaska« od Dr. P. Lončara. I ova izvanredna ipdanja dobiju članovi za 20 Din.

Knjige su krasne sadržajem, a lijepe opremom. Slikama su ih uresili naši umjetnici: Kirin, Jurkić, Sertić i drugi. Vrijedno je, da si ih nabavi svaka hrvatska kuća.

Tko od članova ne uzme barem »Danica«, prestaje biti član. Novi članovi plaćaju članarinu 7 Dinara doživotno, jedamput zauvijek.

Društvo izdaje i dobre romane. Serija od 4 romana stoji 40 Din.

Pozivaju se članovi, da dodju po knjige u župni ured.

Milan Zjalić

povjerenik brustva.

Iz Saveza hrvatskih obrtnika.

Prema zaključku Središnjice imadu sve podružnice toga Saveza dne 20. o. mj. održati »Obrtnički dan«.

Odbor samoborske podružnice Saveza održao je svoju sjednicu dne 9. o. mj. i zaključio upriličiti u nedjelju 20. o. mj. Skupni sastanak u 2 sata poslije podne u trgovišnoj vijećnici.

Poslije sastanka održat će se nevezana drugarska zabava u kojoj našoj gostionici.

Naša elektrika.

Poslo se u zadnje doba počelo iznositi razne tendenciozne vijesti upogledu rentabilnosti i cijena struje općinske električne centrale — naravno pod raznim pseudonimnim šiframa, a na potpisima. — Pozvat će trg. poglavarstvo sveukupno gradjanstvo, koje se za istu interesira u vijećnicu, gdje će im po stručnjaku biti razloženi računi opć. centrale, i cijene struji, te podloga rentabilnosti iste.

Vjenčanje.

Odja. Slava ud. Valković i g. Martin Medveščak vjenčahu se 23. prošlog mjeseca. Bilo sretno!

Zajmovi za uvođenje elektrike

Trg. poglavarstvo obratilo se je temeljem zaključka zastupstva, na Samoborsku štedionicu s molbom za zajam od 500.000 D., koji bi se upotrebio lih za olakšanje uvođenja elek. struje u privatna kuća i stanova, i koje zajmove bi ova privata lica bila dužna otplatiti u roku od jedne godine dana.

Na ovu molbu stvorilo je ravnateljstvo vijeće Samoborske štedionice slijedeći zaključak:

Samoborska štedionica voljna je dati pojedincima u svrhu uvođenja električnog svijetla u njihove kuće mjenbeni zajam, otplativ u četvrt-godišnjim obrocima u roku od jedne godine dana, uz pogodovni kamatnjak od 12% na godinu. Doličnici imat će se obratiti izravno na štedionicu, te doprinijeti svjedodžbu trg. poglavarstva, da dolični zajam trebaju lih u gore spomenutu svrhu. Protuvrijednost zajma bit će isplaćena općini kao

uvoditeljci elektrike odmah nakon što bude elektrika u kuću doličnika uvedena.

Štedionica pridržaje si pravo, ako joj se potpis potražitelja ne bi činlo dovoljnim, zatražiti još primjereno jamstvo.

Samoborski autobus

Da Samobor kroči naprednim duhom, dokaz je i to što je dobio i svoj autobus. Gosp. Medven, koji je uveo u Samoboru autotaks nabavio je sada i vrlo lijepi autobus za 15 osoba. I već je započeo sa vožnjama na kolodvor k odlasku i dolasku svakog vlaka. Polazna točka k svakom vlaku jest Trg kralja Tomislava i to četvrt sata prije polaska vlaka. A uzet će putnika i u Perkovićevoj ulici kod go. tationice g. Fresla i kod g. Ugarkovića. Vožnja na kolodvor ili iz kolodvora do trga stoji 3 Din.

Osim toga preuzimat će vožnje raznih skupina u svim pravcima, pa i po potrebi u Zagreb. Ovakve skupine vozi najmanje 10 osoba prema ustanovljenoj tarifi (vidi oglas), a ako je manje od 10 osoba, to isti moraju razmjerno više platiti, tako da se cijena za 10 osoba upotpuni.

Vatrogasna škola

započele su potkraj prošloga mjeseca. Predavanja drži druš. podzapovjednik g. Zv. Miholjević. Jer je društvo ostalo bez svojih prostorija, drži se teoretska obuka u školskoj zgradi. Posljednje dvije vatrogasne škole bile su dobro posjećene pa tako treba da je i unapredak.

Koncert lanfara Hrvatskog Sokola.

Dan sv. Cecilije pada na utorak 22. o. mj. pa će lanfara svoj koncert prirediti u nedjelju 27. o. mj. Kako doznajemo lanfara marljivo uči za ovaj koncert, pa će izvesti nekoliko vrlo lijepih koncertnih komada. Osim toga bit će i koja šaljiva scena. Luka sreće, bullet. A poslije koncerta ples. Na prošlogodišnjem koncertu lanfara je vrlo lijepo nastupila, pa se nadamo da će tako i ove godine. — Toplo preporučujemo našem gradjanstvu da što brojnije posjeti ovaj koncert.

Bratovština sv. Filipa i Jakoba

Održala je dne 11. o. mj. svoju 65 godišnju skupštinu. Tom prigodom prisustvovali su brati sv. misi, koju je odslužio veleč. g. Milan Zjalić u kapeli sv. Filipa i Jakoba na Gradišću.

Poslije sv. mise održana je skupština u vlastitoj klijeti, te su na dalje izabrani: predsjednik: Norčić Mijo, Podpredsjednik: Fresl Stjepan st, tajnik i blagajnik: Cvetitić Alojs. Odbor: Juro Herceg, Josip Herceg, Mažić Janko, Herceg Mijo, Kocijanić Stjepan, Bišćan Janko, Novak Mijo i Kutrini Iva. Začasnim članom izabran je jednoglasno veleč. g. M. Zjalić. Poslije skupštine održana je zabavica.

Potajno umorstvo u Gajgovi

U ponedjeljak 7. o. mj. započela je pred sudbenim stolom u Zagrebu rasprava protiv Tome Konosića radi potajnog umorstva njegovog nećaka Mije.

Raspravi predsjedja g. Bačac uz volante gg. Gogolja, Mrnjavčića, dr. Muha i Hrtića. Optužba zastupa g. dr. Ružić, a braniatelj je optuženog dr. Kovačević.

Toma Konosić priznao je čim pred sudom istražiteljem u Samoboru i pred oružajcima, ali sada u Zagrebu poriče svaku krivnju.

Svjedoci, koji pristupih k raspravi, teretu Konosića s krivnjom umorstva.

Razlog ovom umorstvu su tučni razmirice i svedje radi posjeda, na da je posjed bio točno razdijeljen među Mijom i Tomine obitelji. Drži se, da je bio ipak glavni uzrok svedjama, žene jednog i drugog i Mijina majka.

Jedna praktična novost

Jaki jesenski i proljetni vjetrovi uplivih mnogo na nekoje dimnjake tako, da se u štednjacima i pećinama pali. Tada se dade pogodi vrlo lako. Provedite jamstvom g. Samoborski grad. poštari.

Ispravno.

P. n. g. Švarič, Boč. Voda smo cijenjeno pismo primili, kao i preplate na »Samoborski list«. — Hvala.

Nešto o žaruljama.

Rasvjeta sa električnom strujom već je, od mnogo godina poznata, ali radi nezgodnog i preskupo dobivanja struje, nije imala praktične svrhe. Tek kroz izum Dynamo stroja bude omogućeno dobivanje električne struje u većoj mjeri. Prva praktična uporaba pomoću Dynama dobivene struje bila je upotrebljena za rasvjetu, pomoću lučne sijalice (Bogenlampe). Ovo sjajno i jako svjetlo koje je natkrililo svaku za onda poznatu rasvjetu, našlo je u praktičnom životu odmah uporabu.

Iz početka bilo je moguće sa jednim Dynamo strojem samo jednu ovakovu svjetiljku staviti u funkciju, tek nakon vremena bude omogućeno dvije i više ovakovih sijalica, pomoću jednog stroja rasvijetiti, od tada moglo se računati na ugodniju i jeftiniju rasvjetu. Ali na žalost današnjim elektrotehničarima nije moglo uspjeti, pomoću električne struje rasvijetiti i mala rasvjetna tijela, te da bi se time moglo dobiti rasvjetu odgovarajuću plinskim svjetiljkama, pa rasvijetiti pomoću elektrike stanove i prostorije. Sve je izgledalo, da će se pomoću električne struje moći rasvijetiti samo slobodna mjesta i velike dvorane.

Ali god. 1879. o Božiću dodju vijesti iz Amerike, da je tamo veliki izumitelj Edisona pronašao električnu žarulju, koja će moći imati po volji jakost svjetla. Ta svjetiljka se sastojala od jedne zrako prazne kruglje, u koju bude umetnuta tanka ugljena žica.

Žica od ugljena, kada se kroz nju pušti električna struja, rasije se, te se time postiglo svjetlo odgovarajuće svakoj plinskoj svjetiljci, ta ugljena žica mogla se usijati do najveće mjere, a nipošto izgorjeti, jer u staklenoj kruglji je zrakoprazan prostor.

Ta nenadana vijest, rješila je pitanje rasvjete i u najmanjim prostorijama, te razdijelu svjetla na sva moguća mjesta, od tada se počela električna rasvjeta širiti sve većim tempom, jer ima mnogo dobre strane. Prvo od svega postignuto je svjetlo slično danjemu svjetlu, drugo, nema otvorenog izgaranja, kojim se osuši zrak u sobi, te nakon kratkog vremena nastane nesnosljiv i škodljiv. Treće, nije opasno, da se dogodi vatra, a na koncu nema nečisti, čadje, cilindera i raznih drugih poteškoća, kao kod plinskih i petrolejskih svjetiljaka. Usio imade i tu veliku prednost, da se može po volji i potrebi ukopčati žarulje od hiljade svijetla do najmanimalnije rasvjete.

Do današnjega dana toliko je unapredovala elektrotehnika, da je pomoću električne struje omogućeno ne samo rasvjeta, već pogon svih mogućih strojeva, grijanje u električnim pećima, kahanje, svarivanje željeza, a upotrebljava se struja u sve moguće industrije, kao, gospodarske i zdravstvene svrhe. S toga je danas za razvitak industrije, te razvitak svakog najmanjeg mjesta potrebno, da imade električnu struju, jer ta je životna pitanje svake nac. Ne će proći mnogo vremena, pa će mo i mi u Samoboru, kao i sva ostala kulturna mjesta imati svoju vlastitu električnu centralu, time dobiti ugodan i jeftin rasvjetu i struju u pogonske svrhe, koja je nepophodno potrebna za razvitak našeg obrta i industrije.

PROSVJETA.

Bogumil Toš: Pjesme mladosti.

Cijena Din. 4. Ljeto i jesen ova mala knjižica ilustrirana dražimim grotesknim ilustracijama nedavno premaknuto mladog našeg ilustratora g. Bože Erbešnika, sadržuje 54 pjesmice iz prve poznatog našeg umjetničkog pjesnika g. Bogumila Toša. U knjižici harmoničnim i zanimljivim skladom je ovde sav program Podmlatka tako lijepo i jasno, da je najbolje oruđe, da djeca igrajući i učenjem prave blagotvorne i dobre podmlatke. Radi efikasnog i jeftinog izdavanja u ovoj pjesmici kao i radi njene literarne vrijednosti predstavlja ova knjižica lijepi prilag od našeg mladog ilustratora. — Naravno se kod Obi. odбора Podmlatka Crvenoga Kriza u Zagrebu, Općinska ulica br. 10. (Novosti.)

Gospodarstvo.

Moja smokva

Vrijedni i marljivi suradnik »Uzornog Vrtlara« g. dr. A. Stahuljak prikazao je u zadnjem t. j. 9. broju toga lista a u članku »Sadimo bez brige smokvu« svoju smokvu, koja već preko 20 godina raste u njegovom vinogradu u zagorskom Klanjcu. Taj me je članak ponukao, da i ja nešto priopćim o svojoj smokvi, koja raste na mom posjedu u Vrapču.

Ta moja smokva raste u vinogradu uz južni zid jedne zgrade, te je tako zaštićena samo od sjeverne strane. Izrasla je u četiri poput čovječije noge debela oniska debela, a kad prolista, pokrije svojom krošnjom skoro cijeli južni zid pomenute zgrade. Baš kao što se vrijedni g. dr. Stahuljak malo brine za svoju smokvu u Klanjcu, tako se i ja slabo brinem za svoju. Zimi je ne omalam i ne pokrивam ničim, a to bi s obzirom na njezinu visinu i razgranjenost bilo i vrlo teško. Pa ona i rijetko kada pozebe, a ako se i to dogodi, to nazebu samo sitniji ogranci na kraju, pa onda uvijek iz glavnih grana i ogranaka potjeraju novi izbojci, dočim se nazebli posuše i onda se odstrane. Rodi svake godine dva puta. Prvi plodovi, koji dozrijevaju koncem mjeseca srpnja, vrlo su debeli, a drugi, koji dozrijevaju koncem rujna, sitniji su. Bude li u jeseni toplih i sunčanih dana, imade na njoj zrelih plodova i dulje, no zateče li nedorasle još plodove hladnije vrijeme — što vrlo često biva, — to ovi ne dozore, nazebu, posuše se i otpadnu.

Ove godine prijala joj vrijeme vrlo dobro. Već 28. srpnja ubrao sam od nje 5 1/2 kg. prvih smokava, koje sam prodao na zagrebačkom trgu po 12 Din. Dne 8. rujna prodao sam od drugog ploda 3 kg. po 8 Din., a 27. rujna 22 kg. po 8 Din. Tako sam u svemu prodao 30 i pol. kg i za to primio 266 dinara. Uzmemo li, da smo povrh toga sami potrošili i prijateljima dali barem 10 kg. u vrijednosti od 80 Din., to bi moja smokva donijela u svemu 346 dinara, čime bi obilno naplatila onu neznatnu brigu, koju sam joj posvetio. Zato g. dr. Stahuljak ima potpuno pravo kad veli »Sadimo bez brige smokvu«, jer se one zbilja dobro isplaćuju. I ja bi ih više posadio, ali nemam više zgodnoga mjesta, gdje bi bile zaštićene od sjevera. Uz druge zidove (osim sjevernih) imadem posadjene patuljaste kruške, kajsije i breskve.

Kod nas na otvorenom mjestu smokva ne uspijeva. Moj susjed posadio je smokvu na otvorenom, nezaklonjenom mjestu, ali tu svake zime sva pozebe. Iz korijena, koji je dini ne pozebe, svakog proljeća istjeraju novi izdanci, koji narastu do 1 metra, a rijetko kada donesu koji plod. Tako ta smokva svake godine naraste kao grmič. Možda bi od nje štogod bilo, kad bi je gospodar pred zimu brižno omatao i tako zaštitio od pozebe.

Josip Kirin.

Letrika!!!

Vrag mu je v kapici, gospon vurednik, ako se nisam sav presenetil, gda sam čital u »Samoborcu« kak su pak nekakov gospon — šic vužgali letričnu politiku!

Mam na prvi mah sam previdel, da su taj gospon — šic pravi pravcati lahmen za letriku, kajti oni samo hitašće sipleju kak z rakava — dakak vu prvom radu kaj se tiče strotkov, štoda taj nise pregruntali niš za dohoške. — Hja, vraži posel!

Vu drugom pak radu se vidi, da su jako zavzeli za to, da bi letrika vu Samoboru zasvetila — mehar baš i općina! Semo se hudo bojiše, da bi skuplješe, nek kak je to preglašeno bilo, da bi bila toga svešta koštalo 6 dinarov. — Oni veliju da bi bilo bolje, kaj bi općina cena vadila na 10 dinarov — kak je to preglašila dražina, koja je već bila prirojena, da bi privatna akcijom letriku spalavala — pak se onda — veli — more lašće poplašati na cen!

Ja, vidjaše, to se zbilje vražje muke! Tak isto gospon — šic, kakli pravi gospodar, prigovarjaše, da je općina najjeftina drva po šumi posakla, da baji imali stapa za letriku. — To bi se s kak bilo moralo os-

laviti vu našoj šumi, a gospoda letriku spalavali naj kupiju drvo za stupe gde drugde.

Moj sused Jožek, koj to bole zna, kajti mu je telec zastupnjak, veli, da se ta drva budu općini plaćala, kak je vu poduzetnikov ponudi cena za njih naznačena.

Ali to nejde tak! — Bole da naša drva vu šumi lepo dale rasteju, a mi lako platimo za ove stupe drugde drva, pak ih dopelamo s cugom i s foringami domov!

Dugo sem i dugo premisslaval, je li morti gosp. — šic ipak nemaju prav, kad veliju, da sa purgarija mora se račune najprije pregruntati.

Prije, kada se je kakvagod škarpa napravila — makar se za mesec dan i zrušila — ili pak kakov most zdrvi ili makar i zbetončeka, mam kak je bilo delo gotovo, račun su se točno polagali i — si su bili dobri prijatelji!

Hja, pa zakaj ne bi tak i sada bilo? Misliju si gospon — šic.

Za stroške su zračunali gosp. — šic. 120 jezer dinarov kakti za kamate, poklem 66 jezer plaća dvim mašinistom — čuju, zakaj mam dva, — kaj ni jedan dosti? — Če bi pak letrika morala i po danu iti, onda se bu već i splačal drugi mašinist!

Za vulje su na centi zračunali 24 jezer kak krajcer! — A za druge stroške 20 jezer.

Sada pitaju gosp. šic: »a iko će to platiti, gospodo moja?« — Oni veliju, da se ovo se mora pokriti ze 38 jezer kil letrike. — A ne bome znamečkom. — Hja, teške su to stvari!

Moj sused Jožek, — ki se vu letričnu politiku dakak bole razme od mene. rekel je, da se je dost purgarov već prijavilo za letriku, a i još se bude, pak se budu stroški letrike s tim namirili, makar i nebu skuplješa nek je preglašeno. A da bu s kak i općina prinašala svoj del, kaj se tiče općinske rasvete po vulicah, pak općinske hiže, šagritske škole, klaonice itd., kad i sada to općinu košta 20 jezer na leto — to se samo od sebe razme.

Hej, lepo nam bu, dok nam naša letrika zasijala bude, kad se buju vu letrične lampe po vulicah i šumicah, svojemi zmešanemi glavami zaletavali sakakšni majkeleri, komarci i mušice.

Sada pak moram prestati, kajti ima naša bratovščina sv. Martinsko šajališće, pak bumo po staroj navadi mošteka pokrstili, a grlicece nakvasili.

Francos

Priposlano.

U broju »Samoborca« od 1. o. mj. donosi se pod ovim naslovom upit, pod kojim brojem parcele i u kojoj površini sam kupio zemljište od općine, jer da toga u gruntovnici nema zabilježeno.

Čudim se g. Košaku da on toga nezna. U sjednici od 27. travnja 1922. kojoj je i g. Košak kao tadašnji zastupnik prisustvovao, jednoglasno je odobrena prodaja opć. zemljišta iz moje kuće, na temelju moje molbe i nacrtu, u površini od 30 č. hv. za cijenu od 300 K, koju sam svotu kod trg. poglavarstva položio.

Na daljnja zabadanja u moju osobu u toj stvari neću više odgovarati, a navodne interesente rado bi upoznao.

Janko Bišćan

Priposlano.

Pošto nas »Samoborca« d. d. već ponovao u listu »Samoborac« pozivlje, da putem javnih glasila riješimo, predmeti privatno-pravne naravi, to joj ovime odgovaramo; da je Janko Bišćan zaključkom trgovišnog zastupstva od 27. travnja 1922. čl. X. kupio od ove općine 30 četvor. hvati pećine za proširenje svoga dvorišta kod kuće br. 30 u Starogradskoj ulici za 75 dinara i da je ovu kupovinu isplatio. On je u laktičnom posjedu i u neograničenom uživanju kupljenoga objekta lako ga općina nije do sada mogla besplatno u gruntovnicu prenjeti radi brisanja takih već neopstojećih tereta, koji se nalazi u raspravi.

Trg poglavarstvo.

AUTOBUSPROMET SAMOBOR.

OBJAVA.

Ovime stavljam do znanja slavnom općinstvu trgovišta Samobora kao i okolišnom pučanstvu da sam današnjim danom stavio u promet moj

omnibus auto

najmodernije izradjen, sa 15 udobnih sjedala, i za prtljagu. Istim ću saobraćati sa svim dolazećim i odlazećim vlakovima, razumije se, ukoliko ne bih imao vanjske vožnje. Polazna stanica k vlaku jest sa Trga kralja Tomislava te staje kod gostionice g. Stjepana Fresla i trgovine g. M. Ugarkovića. Polazak sa stajališta je uvijek 15 minuta prije odlaska vlaka, dok nedjeljom i blagdanima već 1. sat prije radi većega broja putnika.

Cijene umjerene i to, kako slijedi:

Samobor kolodvor	po osobi	D	3
" Sv. Nedjelja	"	D	8
" Susjedgrad	"	D	16
" Zagreb	"	D	30
" Rude	"	D	8
" Plešivica	"	D	20
" Jaska	"	D	30
" Šmidhen. kup.	"	D	5
" Bregana	"	D	7
" Čatež	"	D	16
" Brežice	"	D	20
" Brežice kolodv.	"	D	25
" Krško	"	D	40
" Novo Mesto	"	D	60
" Stojdraga	"	D	25
" Kalje	"	D	50
" Kalje, Krašić,	"	D	60
" Jaska, Plešiv.	"	D	50
" M. Bistrica	"	D	60
" Krapina	"	D	50
" Krap. toplice	"	D	90
" Roč	"	D	200
" Bled	"	D	140
" Plitvice	"	D	120
" Ljubljana	"	D	80
" Rim. toplice	"	D	60
" Karlovac	"	D	60

Ove cijene vrijede za 10 osoba za vožnju izvan Samobora, a manje od 10 osoba plaća više po osobi.

Ovime se preporučam

sa štovanjem

Dragutin Medven

Špiritus

ralinirani (čisti) i ni, uporabi za razne likere i pića, kao i Špiritus za gorivo, dobiva se u trgovini Josip Ruder u Samoboru.

Naučnika

za manufakturnu i specijalnu trgovinu traž Bogdan Petar, prije Ivan Hubalek

Kože od divljači

kupujem svaku količinu i to: Kune, Lisice, torce, zeceve it d. -- Plaćam najbolje cijene.

Sa štovanjem

Josip Lalić krznar
SAMOBOR

Trg kralja Tomislava.

Sve vrste elektro instalacija

izvadjaju uz nisku cijenu

Elektro radiona

Josip Melinščak

Perkovčeva ul 23

(Radiona nalazi se u dvorištu).

GOSTIONA FRANJO TKALČIĆ

(prije Ivan Budi.)

DNEVNO SVJEZI ZAJUTRAK.

Najbolja Samoborska i Pilešivka vina od godine 1924.

Svaki dan svježe pivo na čaše.

Svake nedjelje na raznju janjci i odojci.

Preporuča se

Franjo Tkalčić
gostioničar

Svaki napredan gospodar da povisi prirodu svojih usjeva, upotrebljava

UMJETNA GNOJIVA

koja daju sigurnu povišicu priroda

SUPERFOSFAT u odličnoj kvaliteti, pa ČILSKU SAJEV SULFAT, VAPNENI DUŠIK te smjesu KAS nudi uz najpovoljnije cijene

„FOSFAT“ D. D.

za promet i trgovinu UMJETNIM GNOJIVIMA.

Mešuraničev trg 4

ZAGREB

Telefon 18 39

Zastupstvo i prodaja za Samobor i okolicu kod

ANTUNA GIZLA, u Samoboru.

Sve upute i brošure o uporabi umjetnih gnojiva besplatno!

Gradjevni materijal

i to: cementni crijep, blokovi za gradnju kuća, staja, šupa, cementne cijevi sa ograncima i zavojima, daske, grede, cementa itd. za gradnje

najtefinije kod

„Samoborka“ d. d. Samobor
(preko puta kolodvora)